

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-49>

**ON THE LEGAL REGIME OF WEAPONS
AND AMMUNITION CONFISCATED BY COURT ORDER**

**ЩОДО ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ,
КОНФІСКОВАНИХ ЗА РІШЕННЯМ СУДУ**

Zakharchenko A. M.

*Doctor of Law, Professor,
Donetsk State University
of Internal Affairs*

Захарченко А. М.

*доктор юридичних наук, професор,
Донецький державний університет
внутрішніх справ*

Одним із багатьох проблемних питань у площині правового регулювання обігу зброї в Україні є питання правового режиму зброї та боєприпасів, що у встановлених законом випадках підлягають конфіскації на підставі рішення суду. Нормативно-правові акти, які визначають правовий режим такої зброї (боєприпасів), містять низку протиріч, прогалин та застарілих положень. Це спричиняє суттєві ускладнення у правозастосовній практиці, в тому числі застосування суперечливих підходів під час прийняття рішень стосовно розпорядження вказаними об'єктами.

У юридичній науці різні аспекти правового режиму зброї в Україні розглядали О.М. Бокій, Є.А. Кобрусєва, М.Л. Комісаров, М.В. Корнієнко, В.В. Михнюк та інші дослідники. Проте питанням правового режиму зброї та боєприпасів, конфіскованих за рішенням суду, дотепер не приділялося достатньої уваги.

Наведене свідчить про актуальність заявленої теми та доцільність її дослідження з метою обґрунтування відповідних пропозицій.

На цей час статтею 62 Закону України «Про виконавче провадження» визначено, що виконання рішень про конфіскацію майна здійснюється органами державної виконавчої служби [1]. Водночас пунктом 8 Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби передбачено, що мисливська вогнепальна, пневматична і холодна зброя, боєприпаси до зброї, а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, реалізуються в установленому законодавством порядку [2].

Разом з тим порядку реалізації конфіскованої зброї і боєприпасів дотепер не визначено. Як наслідок виникла ситуація, за якої після відкриття виконавчого провадження органи державної виконавчої служби вимушені звертатися до суду із клопотаннями про зміну

способу і порядку виконання вироку (постанови) суду в частині конфіскації зброї (боєприпасів), а саме: заміну конфіскації на знищення зброї (боєприпасів) з покладенням цієї функції на територіальні органи Національної поліції. Обґрунтовуючи такі клопотання, органи державної виконавчої служби посилаються, зокрема, на те, що зброя та боєприпаси є обмежено оборотоздатним майном, а отже – їх реалізація не може здійснюватися шляхом електронних торгів у межах правил, визначених Порядком реалізації арештованого майна, затвердженим наказом Міністерства юстиції України [3]. До того ж, Державне підприємство «СЕТАМ», яке згідно з наказом Міністерства юстиції України уповноважено забезпечувати реалізацію арештованого майна, не має ліцензії на торгівлю вогнепальною зброєю і не має можливості перевірити наявність у переможців електронних торгів (покупців) відповідних дозволів на придбання зброї.

Розглядаючи такі клопотання органів державної виконавчої служби, суди за аналогічних обставин застосовують різні правові позиції. Так, в одних випадках клопотання підлягають задоволенню – суди приймають ухвалу про зміну способу і порядку виконання рішення шляхом знищення зброї (боєприпасів) територіальним органом Національної поліції [4; 5]. В інших випадках суди відмовляють у задоволенні клопотань, посилаючись різним чином на відсутність правових підстав для заміни способу та порядку виконання [6; 7]. Крім того, застосовувався й підхід, за якого суд задовольнив клопотання частково – направив вирок до виконання до органу Національної поліції, але відмовив у зміні способу виконання шляхом знищення боєприпасів [8].

Одна з основних причин таких розбіжностей у судовій практиці пов'язана з тим, що суди по-різному оцінюють можливість застосування у відповідних відносинах положень Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї (затверджена наказом МВС України від 31 травня 1993 р. № 314), якими, зокрема, передбачено, що у випадку прийняття відповідними органами рішення про конфіскацію чи відшкодування вилучення зброї і боєприпасів, вони передаються до складів управлінь (відділів) МТ і ТЗ ГУМВС, УМВС, УМВС України на транспорті. На підставі рішення технічної комісії непридатні зброя і боєприпаси знищуються щокварталу, придатні – для подальшого використання передаються працівниками служби озброєння управлінь (відділів) МТ і ТЗ за накладною; мисливська нарізна і гладкоствольна зброя та боєприпаси до неї – у торговельні організації [9]. При цьому під час розгляду зазначеного питання органи Національної поліції подекуди висловлюють позицію, згідно з якою

Національна поліція України не є правонаступником міліції, і територіальні органи Національної поліції у своїй діяльності не можуть керуватися застарілими нормами вищеназваної Інструкції [4].

Викладене вище свідчить про нагальну потребу уточнення правового режиму зброї та боєприпасів, конфіскованих за рішенням суду, в тому числі чіткого унормування дій органів державної виконавчої служби та органів Національної поліції стосовно розпорядження такими об'єктами. У межах такого унормування необхідно визначити підстави та порядок знищення конфіскованої зброї та боєприпасів, які є непридатними для подальшого використання, та встановити порядок реалізації придатних для використання мисливської вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, боєприпасів до зброї. Вбачається, що така реалізація може здійснюватися на комісійних засадах визначеними на конкурсній основі суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на провадження відповідного виду господарської діяльності.

Врегулювання порушеного питання потребуватиме внесення відповідних змін до Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби, а також актуалізації вищеназваної Інструкції, затвердженої наказом МВС України від 31 травня 1993 р. № 314.

Враховання наведених пропозицій сприятиме досягненню правової визначеності у відносинах щодо поводження зі зброєю та боєприпасами, які підлягають конфіскації за рішенням суду.

Література:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542. (Із змінами).
2. Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 985. *Офіційний вісник України*. 2002. № 29. Ст. 71. (Із змінами).
3. Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна: Наказ Міністерства юстиції України від 29 вересня 2016 р. № 2831/5. *Офіційний вісник України*. 2016. № 76. Ст. 179. (Із змінами).
4. Ухвала Оржицького районного суду Полтавської області від 13 березня 2023 р. у справі № 335/13324/15-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112026806>

5. Ухвала Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 13 лютого 2024 р. у справі № 167/6/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116945468>

6. Ухвала Рожищенського районного суду Волинської області від 13 лютого 2024 р. у справі № 167/6/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116945468>

7. Ухвала Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області від 24 січня 2024 р. у справі № 676/526/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116539269>

8. Ухвала Локачинського районного суду Волинської області від 31 січня 2024 р. у справі № 154/2612/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116656721>

9. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 травня 1993 р. № 314. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-50>

COMBATING ILLEGAL ARMS TRAFFICKING

ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ

Kobko V. A.

*PhD in History, Professor,
Researcher at the Department
of Research Organization,
Odesa State University
of Internal Affairs*

ORCID ID: 0000-0002-3586-8219

Kobko V. A.

*кандидат історичних наук, професор
науковий співробітник відділу
організації наукової роботи
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

ORCID ID: 0000-0002-3586-8219

Тенденцією розвитку злочинності у світі в цілому та в Україні є збільшення кількості організованої, групової, насильницької та транснаціональної злочинності, в т.ч. із застосуванням зброї, що призводить до особливо тяжких суспільних наслідків. Тому важливим вбачається не тільки протидія незаконному обігу зброї з боку державних та міждержавних інститутів, але й дослідження